

แข่งเรือไล่ห้าทิวข้าว

ลมเหนือต่องใต้ต้องไปไล่สู่ลุ่มระเนน โอนเอนอ่อนน้อมยอม
สู่ลุ่มระนาว น้ำไหลต่องใต้ไปตามลมเป็นระลอก โคลนเลนก็
ไหลตามน้ำแล้วตกตะกอนพูนพอกเป็นโพนโคลนตมถมทับ
ทุ่งนาแน่นชนิด

แต่น้ำมากนักจนหนองท่วมถนัคไปเบื่องหน้า รวงข้าว
เมล็ดบ้อมแน่นหนาหนักหน่วง เลยโน้มถ่วงรวงลุ่มลงจมน้ำ

“ข้าวเน่าแล้ว ต้องเอาเรือไล่ น้ำแล้ว” แม่นายนัดหมาย
พ่ออ้ายคางเหลี้ยม ผู้ฉิวให้เตรียมเรือลงน้ำแม่จระเข้

ถึงวันนี้คหมาย คนทั้งหลายพากันนั่งเดี่ยวไปไม้ไปเซ็น
เรือลงน้ำ แต่ก่อนจะเซ็นเรือลงน้ำต้องสู่ขวัญแม่ย่านาง เหน่
กล่อมวิงวอนร้องขอให้ไล่ น้ำลด ถ้า น้ำไม่ลดก็ท่วมข้าวเน่า
ตาย

กลองทองแขวนไว้กลางโรงสู่ขวัญให้แม่นายประโคน

ตีบอกผีสาวรับรู้ว่า แล้วมาเป็นพยานที่โรงสุ่ยขวัญ ขณะแม่นาย
 ประโคมตีกลองทองจะมีช่างปีเลาหลวงเป่าเป็นทำนองล่อง
 ลอยคลื่นไหลไปพร้อมกัน

เสียงกลองทองเป็นเสียงโลหะมีกังวานสะท้อนสะเทือน
 สะท้อนไกลตลอดค้ำน้ำ ยิ่งค้ำน้ำคดโค้งก็ยิ่งส่งเสียงไม่ขาด
 เมื่อสะท้อนพาตไปฝั่งโน้นโยนไปฝั่งนี้ไม่มีสิ้นสุด

กลองทองนี้ได้ออกจากโลหะทองแดงที่หลอมรวมผสม
 กับตีบุกหรือตะกั่วเป็นทองสัมฤทธิ์ แต่ไม่ได้ทำเองที่บ้านพาน
 เมืองแผน เพราะทำไม่ได้ดีเหมือนเครื่องมือเครื่องใช้ของ
 อื่น ๆ บ้านเมืองทางลุ่มน้ำนี้เลยเอาสิ่งของแลกเปลี่ยนจาก
 คนเมืองกว้างทางทะเลที่อยู่ห่างไกลไปทางทิศตะวันออก แล้ว
 ยกย่องเป็นเครื่องมือศักดิ์สิทธิ์ของเผ่าพันธุ์บ้านพานเมืองแผน
 ยิ่งกว่านั้นยังเป็นเครื่องมืออำนาจประจำตระกูลที่แม่นายเก็บ
 รักษาสืบทอดมา

คนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของแล้วมีสิทธิ์ประโคมตีกลองทองต้อง
 เป็นแม่หญิงผู้สืบตระกูลหัวหน้าเผ่าพันธุ์เท่านั้น คนอื่นจะ
 แตะต้องตีประโคมไม่ได้ ผู้ประจำเผ่าพันธุ์ไม่อนุญาต

“คนเมืองกว้างที่เอากลองทองมาให้แลกไว้ บอกว่า
 เมื่อน้ำท่วมให้โยนกลองทองลงน้ำ กลองทองจะทำให้ น้ำลด
 ไปได้” พ่ออ้ายคางเหล็กมบอกแม่นาย “เราเอากลองทองใส่
 เรือไปโยนน้ำเถอะ”

“ถ้าจมน้ำหายไปจะเอากลองทองที่ไหนไว้ทำเลี้ยงผี” แม่

“โธละเห่ น้ำท่าถอยไป โธละเห่ เตือนข้ายมาถึง โธละเห่ เกี้ยวข้าวมาถึง โธละเห่ มาถึงเตือนข้าย โธละเห่ ถอยไปน้ำท่าแม่เอย”

แม่นายขับซึ้งเห่กล่อมนำกลับไปกลับมา บรรดาผีพาย ทั้งสองลำทำลูกคู่เห่กล่อมตามที่ระวรงค์ ที่ละตอน ล้วนเห่ กล่อมวิงวอนร้องขอให้แม่ย่านางเรือพุดจากกับน้ำแม่รีบไหล ลดลงเร็ว ๆ จะได้เกี้ยวข้าวมานวดไว้กิน ถ้าน้ำแม่ยังแช่ต้น ข้าวรวงข้าวอย่างนี้มีแต่เนาเต็มน้ำเต็มนา

เห่กล่อมเรือไล่่น้ำลดอย่างนี้เองที่ต่อไปข้างหน้าจะเรียก เห่เรือ

ชาวบ้านพานเมืองแฉนแน่นเนื่องนุ่งเดี่ยวไปไม้ใบหญ้า อยู่ในเรือจอดทรายสองฝั่งน้ำร่วมกันทำพิธีเห่กล่อม บ้างยก พายคล้ายนกบินผินโผพุ่มน้ำให้ไหลลงไปเร็ว ๆ บ้างก็โศด ลงน้ำท่าทำท่าว่ายคล้ายกบกระดกกระเด้า น้ำ ทิม ๆ ต่า ๆ ใ้ น้ำไหลไปคล่อง ๆ บ้างก็โห่ร้องอึงมีนี่นั่น เอะอะเอ็ดตะโร เป็นโกลาทั้งในเรือลอยเรียงเคียงขนาน และบนฝั่งสะพรั่งไป ด้วยฝูงคนนุ่งเดี่ยวคาคไปไม้ใบหญ้าและห่อกันด้วยกาบกล้วย กาบหมาก

จนได้เวลาแตรมดตมตค ตะวันเริ่มปลายไม้ฝั่งตะวันตก ลงแล้ว แม่นายก็ทำมือนัดหมายกับพ่อข้าย จะไล่เรือไล่่น้ำ แข่งกัน แล้วก็ตักทองทองดั่งต้นลำน้ำแม่จะเซ้ ผีพายเรือ สองลำก็โห่ให้จ้วงจ้ำไปข้างหน้า ฝูงชาวเรือรอเวลาเป็นบริวาร

หน้าไปคุยกับคนอื่น ๆ แต่เป็นหน้าส่งตาไปทางอีลีลูกสาว
และคนอื่น ๆ ในกลุ่มที่ต่างก็เอาโคลนทาเนื้อตัวนมตัมเหมือน
ฉี่น้ำจระเข้ทั้งนั้น

ไอ้ถูนน้ำท่วมกินน้ำฝนในกะโหลกกระทากจากตุ่มใหญ่
ได้ยินได้เห็นตรงนั้นพอดี เลยรู้ว่าฉี่น้ำจระเข้ชวางเรือเป็นตัว
เมีย